

Stockholms kommun

Beslut för grundsärskola

---

efter tillsyn i Nya Elementar
belägen i Stockholms kommun

Tillsyn i Nya Elementar

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Stockholms kommun under våren 2016. Nya Elementar besöktes av Skolinspektionen den 11 februari 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Några kunskapsresultat finns inte tillgängliga i Skolverkets nationella statistik (SIRIS). Elevernas kunskaper följs upp av den pedagogiska personalen. Skolinspektionen har tagit del av en betygssammanställning samt matriser där lärarna bedömt elevernas måluppfyllelse i varje ämne. Av matriserna framgår att de allra flesta eleverna når de mål som minst ska uppnås och att vissa elever bedöms ha hög måluppfyllelse i ett eller flera ämnen eller ämnesområden.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-08-22
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Vid tillsynen kommer det fram att det finns enstaka elever vid grundsärskolan som har omfattande ogiltig frånvaro. Rektorn har dock inte säkerställt att elevernas frånvaro har anmälts till huvudmannen så att huvudmannen kan vidta åtgärder för att elevernas skolplikt ska fullgöras.

Tillsynen visar vidare att rektorn inte har organiserat verksamheten så att det säkerställs att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning tillgodoses i alla årskurser. Det förekommer ingen samverkan mellan lärare och skolans personal med studie- och yrkesvägledarkompetens då lärarna genomför sina vägledande aktiviteter i undervisningen för eleverna i de lägre årskurserna. Skolan saknar också en konkret planering för hur studie- och yrkesvägledningen ska bedrivas i alla årskurser i grundsärskolan.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att senast den 22 augusti 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Skolan ska säkerställa att eleverna deltar i utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Uteblir en elev utan giltigt skäl ser rektorn till att elevens vårdnadshavare informeras samma dag. (7 kap. 17 § skollagen)
- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att uppgift om elever elever som har omfattande ogiltig frånvaro rapporteras till huvudmannen.
- Rektorn ska se till att elever i alla årskurser får sitt behov av studie- och yrkesvägledning tillgodosett.

*Motivering till bedömning av brist**Anmälan till kommunen om elev har omfattande ogiltig frånvaro*

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte säkerställt att skolan anmäler uppgifter om elever med omfattande ogiltig frånvaro till kommunen. Rektorn behöver därför se till att det vid grundsärskolan vid Nya Elementar finns rutiner som säkerställer att uppgifter om elever som har omfattande ogiltig frånvaro alltid anmäls till huvudmannen.

Vid intervju med biträdande rektorn för grundsärskolan uppger denne att det finns en elev som tidvis haft cirka 75 procent ogiltig frånvaro och att två andra elever tidvis haft upp till 100 procent ogiltig frånvaro. Biträdande rektorn har redogjort för de insatser som skolan har satt in och de kontakter som bland annat mentorn och biträdande rektorn haft med elever, vårdnadshavare och socialtjänst. Trots att skolans personal och socialtjänsten har erbjudit stöd och satt in insatser har de tre eleverna alltså en omfattande ogiltig frånvaro.

Vid intervjuer med rektorn och biträdande rektorn kommer det fram att varken biträdande rektorn eller rektorn har gjort någon särskild anmälan om elevernas frånvaro till huvudmannen Stockholms stad. De har inte heller säkerställt att någon annan av skolans personal har gjort en sådan anmälan.

Skolinspektionen konstaterar att kommunen har ett övergripande ansvar för att en elev som går i dess grundsärskola fullgör sin skolgång. Kommunen har genom skollagen fått förutsättningar som rektorn och skolenheten saknar genom att huvudmannen kan besluta om föreläggande mot vårdnadshavare som inte tar ansvar för att eleverna fullgör sin skolplikt. För att kunna bevaka skolplikten bör huvudmannen ha en samlad bild av elevernas frånvaro. Rektorn bör sätta in åtgärder, följa upp åtgärderna som har vidtagits och vid behov pröva andra åtgärder för att komma tillrätta med ogiltig frånvaro. Men i de fall elever har omfattande ogiltig frånvaro bedömer Skolinspektionen att det kan krävas att rektorn själv, eller genom sin personal, vidtar åtgärder som säkerställer att huvudmannen får kännedom om frånvaron. Det är därför Skolinspektionens bedömning att rektorn behöver se till att grundsärskolan vid Nya Elementar skapar rutiner som säkerställer att uppgifter om elever som har omfattande ogiltig frånvaro anmäls till kommunen.

Författningsstöd

Enligt skollagen 7 kapitlet ska en elev i grundsärskolan delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Kommunen ska se till att en elev som går i dess grundsärskola fullgör sin skolgång. Enligt Skolverkets allmänna råd om att främja närvaro och att uppmärksamma, utreda och åtgärda frånvaro i skolan (SKOLFS 2012:34) bör huvudmannen ha en samlad bild av elevernas frånvaro. Där framgår även att rektorn bland annat bör skapa rutiner för kontinuerlig frånvarorapportering som gör det möjligt att snarast uppmärksamma och ha en samlad bild av elevernas frånvaro, sätta in konkreta åtgärder och följa upp de åtgärder som vidtagits och vid behov pröva andra åtgärder för att komma tillrätta med ogiltig frånvaro.

Studie- och yrkesvägledning

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte har organiserat verksamheten så att det säkerställs att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning tillgodoses i alla årskurser. Rektorn behöver se till att det finns planering och förutsättningar vid skolan som säkerställer att elever i alla årskurser får sitt behov av studie- och yrkesvägledning tillgodosett.

Vid intervjuer uppger lärarna att studie- och yrkesvägledaren kontaktar alla elever i årskurs 8, att eleverna får träffa skolans studie- och yrkesvägledare i årskurs 9 och att eleverna och vårdnadshavarna får information inför elevernas val till gymnasiesärskolan. Rektorn uppger vid intervju att eleverna på högstadiet får göra praktik.

Lärarna som intervjuats uppger dock att de inte känner till att det finns någon konkret planering för studie- och yrkesvägledningen för de lägre årskurserna utöver det som står i läroplanen. Lärarna säger att i de yngre årskurserna är nog studie- och yrkesvägledaren på skolan mer fokuserad på grundskolan. Lärarna uppger att grundsärskolans elever i "mellan- och högstadiet" kan få vägledning av studie- och yrkesvägledaren om de tar eget initiativ till detta. Lärarna uppger att de utför studie- och yrkesvägledande aktiviteter enligt läroplanen som en del av undervisningen men att ingen person med studie- och yrkesvägledarkompetens är inblandad i dessa aktiviteter. Rektorn uppger vid intervju att studie- och yrkesvägledaren inte är delaktig i lärarnas arbete på grundsärskolan. Rektorn uppger vidare att det ska utarbetats en plan för det studie- och yrkesvägledande arbetet på skolan, men att det vid tiden för tillsynen inte ännu har blivit av.

Enligt lärarna förekommer ingen samverkan mellan lärare och skolans personal med studie- och yrkesvägledarkompetens då lärarna genomför sina vägledande aktiviteter enligt läroplanen i undervisningen för eleverna i de lägre årskurserna. Verksamheten är således inte organiserad så att skolans personal med kompetens för studie- och yrkesvägledning fungerar som ett stöd för lärarna, så som det krävs enligt läroplanen för grundsärskolan. Detta innebär en risk för att eleverna inte får vägledande insatser som baseras på en så bred, djup och uppdaterad kunskap om utbildningar och arbetsmarknad som de hade fått om stödet till lärarna hade fungerat. Lärarna har vid intervju uppgett att studie- och yrkesvägledaren fokuserar mer på grundskolan i de yngre årskurserna och att de inte känner till att det finns någon konkret planering för det vägledande arbetet i de lägre årskurserna i grundsärskolan. Enligt rektorn skulle skolenheten ha skapat en plan för studie- och yrkesvägledningen, men planen var inte färdig vid tiden för tillsynen och dess effekter kan därför inte bedömas. Skolinspektionen bedömer att det finns en risk för att eleverna inte får tillgång till studie- och yrkesvägledande insatser baserade på sina behov då det inte finns en konkret planering som säkerställer hur skolans personal med kompetens för studie- och yrkesvägledning ska arbeta med eleverna i grundsärskolan.

Författningsstöd

Enligt skollagen ska elever i grundsärskolan ha tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval. Enligt läroplanen för grundsärskolan (SKOLFS 2010:255) har rektorn ett särskilt ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning. Av läroplanen framgår även att läraren ska bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning och att studievägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser samt informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen. Enligt Skolverkets allmänna råd om arbete med studie- och yrkesvägledning (SKOLFS 2013:180) är det viktigt att det finns en övergripande planering för hur undervisning, information och vägledningssamtal kan bilda en helhet och en röd tråd för eleven. I allmänna rådet framgår att studie- och yrkesvägledaren bör bidra med sådana specialistkunskaper som kan ha betydelse för elevernas studie- och yrkesval. Där framgår även att läraren och vägledaren behöver samverka i planeringen kring insatser. På så vis kan studie- och yrkesvägledningen löpa som en röd tråd genom elevens hela skolgång och ge vägledaren möjlighet att koppla samman de kunskaper och erfarenheter

eleven har utvecklat med den personliga studie- och yrkesvägledningen för den enskilda eleven.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då huvudmannens verksamhet inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Stockholms kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen genomförs på ett sådant sätt att varje elev utifrån sina behov och förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt mot läroplanens mål, och stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. I detta ingår att läraren ger ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar.

Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas tillit till den egna förmågan och vilja att lära. Läraren utgår från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, och låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå läroplanens mål och kunskapskrav får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan ytterligare kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att anpassa utbildningen, genom till exempel färdighetsträning, specialpedagogiska insatser, särskilda hjälpmedel eller utrustning, digital teknik med anpassade programvaror, eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål.

Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma inom ramen för undervisningen, genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella kunskapskraven. Vidare ger läraren eleven och dess vårdnadshavare information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, samt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Eleven ska enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat.

I grundsärskolans ämnen sätts betyg som grundar sig på grundsärskolans kunskapskrav, om eleven eller elevens vårdnadshavare begär det. Om en elev har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner, tillämpas grundskolans kunskapskrav. Om en elev läser ämnesområden sätts inga betyg, och bedömningen ska dessutom göras med hänsyn till varje elevs individuella förutsättningar.

Efter avslutad utbildning får elever ett intyg om sin utbildning, som kan kompletteras med ett allmänt studieomdöme där elevens möjlighet att bedriva studier beskrivs. Lärarens bedömning ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska exempelvis se till att eleverna inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolgård, skolbibliotek, grupprum.

Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens

Beslut

2016-04-25
10 (12)

Dnr 43 - 2015:10138

resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Beslutsfattare

Erik Almqvist
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Nya Elementar

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Nya Elementar

Nya Elementar är en kommunal grundskola och grundsärskola belägen i stadsdelen Bromma i Stockholms kommun med förskoleklass, fritidshem och årskurs 1-9.

På skolan finns det vid tillsynen 42 elever inskrivna i grundsärskolan varav några elever läser ämnesområden i inriktning träningskola.

Skolan leds av en rektor som till sin hjälp har en biträdande rektor med särskilt ansvar för grundsärskolan.